

Africké léto v Děčíně

Proč zrovna Afrika? Co vás na ní přitahuje?

Ve 13 letech jsem začala s Emilem Holubem, jehož knihu jsem si koupila. Později jsem vystudovala na Univerzitě Karlově afrikanistiku. Po roce 1989 jsem s celou rodinou do Afriky odešla jako zaměstnankyně ministerstva zahraničních věcí. V Africe jsem pracovala jako zástupkyně vedoucího zastupitelského úřadu. Nejprve 3,5 roku v Keni, následně čtyři roky v Zimbabwe. Přestože jsem z ministerstva odešla, do Afriky se pravidelně vracím dodnes. Můj mladší syn pracuje v Ugandě, starší syn se tento týden vrátil z výletu do Tanzánie. Oba dva v Africe vystudovali.

Nakolik se jako bílá žena cítíte bezpečně v Africe?

Já se tam cítím mnohem lépe než doma, mne okradli jen v Praze. Nicméně je to tím, že se tam pohybuji jako žena. To znamená, že nechodím do společností, kde není vhodné, aby žena byla. Při oblékání respektuji statut místních žen, to znamená, že například nechodím v šortkách, pokud nejsem na pláži. A chovám se jako žena. To znamená, že pokud něco chci od vedení té které vesnice, tak to nejprve řeknu jejich manželkám.

Je možné srovnat Afriku v době, kdy jste do ní přišla s dnešní Afrikou?

Vůbec ne. Dokonce ani ne s Afrikou před deseti lety. Všechny změny, které ve středoevropském prostoru trvaly sto let, se tam zkracují na dvacet let. Ať se to týká elektrifikace, komunikace nebo spojení. Dnes nehraje takovou roli etnický původ, jako kdysi,

ale jde spíše o sociální postavení jednotlivců. Jsou oblasti, kde ve městech žije třetina obyvatel, jako například v Senegal. V každé zemi najdete zvláštní skupiny, které se dělí podle toho, kde studovali.

Když projdete historií Čech za posledních sto let a řeknete, že v určitém období převládaly určité názory, tak v Africe je to všechno najednou, jakoby v jednom kotlí.

Takže těžko říct, kdo je vaše krevní skupina.

Samozřejmě jako diplomat jsem se stýkala s jinou skupinou lidí, než s jakou se stýkám dnes. Stále si neuvědomujeme, že Afrika je obrovská a řeší zcela jiné demografické problémy než Evropa. Jsou státy, kde je 70 procent obyvatel mladších 15 let. Je to tím, že se v posledních desetiletích výrazně zlepšila lékařská péče a podařilo se prudce snížit

úmrtnost dětí. Dřív ze sedmi nebo osmi dětí, které má průměrná africká rodina, přežily dvě. Dnes jich přežije pět nebo šest. Třeba Nigérie, která má 85 milionů obyvatel, má čtyři miliony prvňáčků. A ta země pro ně nemá učitele.

Pracovala jste také v Zimbabwe. To asi nebyla v posledních letech země příliš vstřícná k bělochům, že?

To je dáno delším vývojem této země. První ústava, která v Zimbabwe vznikla v roce 1980, byla velmi demokratická. V té době byl Robert Mugabe ještě premiérem, prezidentem se stal až později. Ústava prezidentovi dovozovala maximální počet dvou volebních období v úřadu. Mugabeho touha po moci okolo roku 2000, kdy již byl ženatý se svou druhou a velmi ambiciózní manželkou Grace, zesílila. Aby si svou moc udržel, třináctým dodatkem změnil Ústavu tak, aby mohl kandidovat vícekrát.

Aby toho dosáhl, tak připomínal svým druhým, že nebyla dokončena pozemková reforma a že v zemi je spousta bílých farmářů, kteří mají obrovské pozemky. Nepřímou vyzval syny válečných veteránů, že pokud mají zájem, může jim ta půda patřit. Takže na přelomu století došlo k největším okupacím bílých farem, po kterých zůstalo v Zimbabwe ze 400 tisíc britských farmářů asi 40 tisíc rodin. To bylo velmi kruté. Šestnáctiletým mladíkům se do rukou dostaly zbraně. Nikdo neví jak, ale zásobovala je pravděpodobně Mugabeho strana. Ukázalo se, že i když ta země má demokratické principy, tak účastníci těchto nájezdů nikdy nebyli potrestáni. Rozdělení půdy znamenalo

konec efektivního hospodářství, čehož důsledkem je dnes potřeba potravinové pomoci pro dva a půl milionu lidí.

„Podařilo se prudce snížit úmrtnost dětí. Dřív ze sedmi nebo osmi dětí, které má průměrná africká rodina, přežily dvě. Dnes jich přežije 5 či 6.“

